

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:2757

av **Sofia Arkelsten (M)**

Vegostrategi

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en samlad strategi för hur Sverige kan bli världsledande på forskning, utveckling, produktion och export av vegetariska och veganska livsmedel och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige kan bli ett föregångsland vad gäller forskning och produktion av proteiner och växtbaserad mat.

Många vill äta bättre för att rädda världen. Svenska folket vill äta mer vegetariskt och mindre kött. Det är den samlade bilden i flera opinionsundersökningar om svenska folkets inställning till vegetarisk mat. Fler väljer vego vid fler tillfällen. I höstas konstaterade SvD i en undersökning att var tredje svensk kommer skära ned på sin köttkonsumtion de kommande åren. Enligt Axfood äter nästan varannan svensk vegetariskt en eller flera gånger i veckan. 8–10 procent av svenskarna är redan vegetarianer enligt två opinionsundersökningar från Djurens Rätt.

I handeln ökar den vegetariska maten snabbast. Under 2015 ökade vegetarisk färdigmat med drygt 70 procent. Under första halvan av 2016 ökade försäljningen av den vegetariska maten med 40–50 procent hos några av våra största livsmedelskedjor.

Samtidigt har köttkonsumtionen internationellt och i Sverige ökat kraftigt de senaste decennierna. Totalkonsumtionen var 87,7 kilo per svensk år 2016. Särskilt kyckling ökar. Men också miljö- och klimatkonsekvenserna ökar. Boskapsuppfödningen är ett av de främsta skälen till avskogningen i världen, intensiv djuruppfödning slukar enorma mängder vatten och spannmål och animalieproduktionen står för ungefär 18 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser. Till det kommer transporter, förpackningar och matsvinn. Här i Sverige är klimatavtrycket lika stort från animaliekonsumtionen som för våra 4,5 miljoner bilar. Till det kommer folkhälsoaspekten och hur illa djur behandlas i så kallade djurfabriker och transporter. Dagens köttkonsumtion är inte hållbar.

Utvecklingen i Sverige är tudelad. Människors omsorg om klimat, hälsa och djur driver proteinskiftet och det finns helt klart en positiv vegetarisk trend att ta tillvara. Med den bakgrunden arrangerades ett rundabordssamtal ”Mer växtbaserad mat – hur når vi dit?” i riksdagen.

Det var inspirerande, teknikoptimistiskt och forskningsinriktat. Gamla grödor förädlas. Företagen vittnade om försäljningsrekord och de både bygger ut och nyanställer i Sverige. Andra livsmedelsproducenter lägger ned eller flyttar utomlands. Forskning och teknikutveckling diskuterades. Nästa stora fråga är exporten.

Förutsättningarna för modern svensk växtbaserad matproduktion är goda. Skiftet som sker är mer än en trend. Människor vill ta ansvar och minska sin köttkonsumtion. Företag är redo att producera mer och bättre växtbaserade livsmedel. Samtidigt går inte politiken helt i takt med tiden. I EU subventioneras uppfödning, transport och slakt av djur med miljarder. Svenska djurskyddslagen är försenad. Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht reser istället som en skottspole till jättemarknaden Kina för att få kineserna att köpa svenskt kött. Det finns tyvärr exempel på hur lokalpolitiker och personal på skolor motarbetas när de tar initiativ till mer vegetarisk mat. Det skapas motsättningar och friktion i en fråga där vi borde kunna vara öppna för bättre lösningar med mer valfrihet och mindre slentriankött.

Mer växtbaserad kost och mindre kött har så många fördelar, för klimatet, miljön, hälsan, djuren och för att föda världens folk. På samma sätt som vi är överens om att utsläppen av växthusgaser måste minska och att rökning och alkoholkonsumtion i för stora mängder är ohälsosamt borde vi kunna vara överens om att främja och ge bättre förutsättningar för mer växtbaserad mat.

Rundabordssamtalet samordnades av en riksdagsledamot från Vänsterpartiet och en från Moderaterna som arbetar över partigränserna för att få till stånd en bred politisk samsyn om mer vego. Exakt hur vi ska nå målet kommer vi säkert inte alltid att vara överens om, men sådana är politikens villkor.

Det finns ett antal saker som kan förbättras för att öka Sveriges konkurrenskraft och se till att företagen få bättre möjligheter:

- Råvaruneutrala regleringar. Lagstiftning ska inte hindra utveckling.
- Mer forskning på livsmedel och vegoinnovation.
- Livsmedelsverkets verksamhet bör bejaka modernitet och nytänkande. Tillämpningen av regler ska inte stoppa nytänkande och ny mat.
- Det finns stora fördelar för planet, djur och hälsa med plantbaserat protein. Det finns alltså stora fördelar med att främja och ge goda förutsättningar för växtbaserad mat.
- Nomenklatur. Det är viktigt vilka ord som används. Lagstiftning och regleringar ska inte hindra produkter genom att stoppa användandet av vissa ord och beteckningar.
- Det behövs fler vegetariska E-nummer. Många använder de produkter som redan finns och som har E-nummer av ren slentrian.
- Vegetariskt och veganskt kan bidra till att öka svensk export.

Livsmedelsstrategin finns nu på plats med brett politiskt stöd. Den hindrar inte utvecklingen av den vegetariska sektorn, men den är heller inte uttalat positiv till den här affärsmöjligheten för Sverige. Därför bör regeringen, gärna i bred politisk samsyn, ta fram en samlad strategi för hur Sverige kan bli världsledande på forskning, utveckling, produktion och export av vegetariska och veganska livsmedel.

Sofia Arkelsten (M)